

Šausminošā mīlestība

Dailes teātra izrāde *Māte* – satricinošs Lilitas Ozoliņas aktierdarbs

REŽISORS Intars Rešetins izrādi nosaucis par triloģijas noslēdzošo daļu, akcentējot, ka jau iestudējis Floriana Zellera lugas *Tēvs* (ar nosaukumu *Ak, tētīt* Nacionālajā teātrī) un *Dēls* (Dailes teātrī), un cikls tiešām veidojas: tie ir stāsti par dažādiem ģimenes sairšanas (varbūt izdzīvošanas?) modeļiem, sastopoties ar mūžvecām problēmām – novecošanu, pieaugšanu, piederības meklējumiem. Arī izrāde *Māte* Dailes teātra Kamerzālē ir stāsts par pieaugšanu, tikai skatīts no pretējās – vecāku – puses, un šajā izrādē režisors riskējis, skaudrāk izceļot patoloģijas tēmas. Risks attaisnojies – *Māte* pierāda, ka Rešetins savā meistarībā krietni izaudzis. Bet apžīlinoši spožu šo uzvaru padara aktrise Lilita Ozoliņa Mātes lomā.

Izrādē ir četri varoņi, tomēr *Māte* ir galvenā – viss, ko redzam, norisinās viņas subjektīvajā telpā. *Māte* jūt, ka viņu pametis karsti mīļotais dēls, un visa viņas eksistence koncentrējas vienā punktā – izmisumā par tukšo māju un tukšo dzīvi...

Scenogrāfs Kristaps Skulte māju, kurā Ozoliņas varone jūtas iesprostota, izveidojis stilizēti reālistiski, tā, ka, īpaši neiedziļinoties, var pat palaist garām eleganti atturīgajos toņos ieturētās telpas metaforas – gan «proscēnija arku», kas

Recenzijas autore —
Zane Radzobe,
žurnāla *Ir*
teātra kritiķe

Izrāde ir stāsts par šausmīgu, patoloģisku mīlestību, un Ozoliņa nesaudzē ne sevi, ne varoni

kalpo par gaismas avotu, mēbelēm un vienlaikus ierāmē varoņu ciešanas gluži kā gleznā, gan efeju vijumus telpas dziļumā. Realitātes ilūzijai palīdz arī Janas Čivželes veidotie kostīmi, kuru laikmetīgums signalizē par izkropļotu realitāti tikai mirkļos, kad varoņi savu ietēru pēkšņi mainījuši vai samainījušies ar tiem.

Skatuves vides neuzkrītošā poēzija pieļauj dažādas interpretācijas. Iespējams iztēloties, ka redzam ģimenes krāsmatas – ikdienas rutīnu atsvešināti aukstā gaismā, dzīvās kopā būšanas telpu aizaudzējot ar efeju džungļiem. Tikpat labi tā ir varones psihe, kas fokusā spēj noturēt tikai atsevišķus realitātes frag-

mentus, pārējo redzot kā absurdu pagājības – sen nekopta dārza – labirintu, kas biedē, nevis mierina.

Šī daudznozīmība labi sader ar lugas struktūru un izrādē filigrāni izstrādāto psiholoģisko aktierspēli. Viss, kas notiek, ir reālistisks. Vienīgais āķis: notiekošais nemitīgi atkārtojas mainīgās toņkārtās. Izrādes sižeta līnija veidojas no epizodēm, ko aktieri izspēlē pa trim četriem lāgiem, varoņiem (vai vismaz Ozoliņas *Māte*) visbiežāk pat nefiksējot, ka atkārtojumi notiek. Pētera Liepiņa spēlētais *Tēvs* vienmēr par vēlu atgriežas no darba un vienmēr gatavojas doties prom, un tas, vai *Māte* tur viņu aizdomās par romānu, vai arī viņai vīra prombūtne šķiet nesvarīga, ir tikai detaļas.

Kaspara Dumbura atveidots dēls Nikolā arī vienmēr dodas prom, lai kādas būtu viņa un Mātes attiecības – bērnišķīga maiguma vai līdz izmisumam nogurdināta dēla skarbuma pilnas vai pat balansējošas uz incesta robežas. Initas Sondores varone Elodī (Nicolā draudzene) vienmēr ir drauds – vienalga, vai viņa aizviļ Mātes dēlu vai vīru, mil vai ciniski izmanto. Varbūt tās ir realitātes ainas, kuras *Māte*, balansējot uz trauslās saprāta robežas, nemitīgi pārdomā. Varbūt tā lugas autors Floriāns Zellers runā par arhetipu – bērna pieaugšanu, kas Māti sagrauj, lai kādi būtu katra atsevišķā gadījuma apstākļi.

MĀTE.

Nākamās izrādes
26. februārī
un 6. martā.
Izpārdotas.

IR IESAKA

21. IZRĀDE.
februāris
**IZSKATĀS,
KA TU MIRSI
TEĀTRĪ DIRTY**

DEAL TEATRO. Vai cilvēku domas ir individuālas, vai katrs esam unikāls veidā, kā pavadām dzīvi? Ik pa reizei katram cilvēkam mūžā ir kāds dramatisks notikums, bet lielāko daļu mēdzam būt ar sevi un savās domās, ar notikumiem, kuri neliek mieru, ar pagātni, ko pārcilājām savā prātā. Autori un izpildītāji – Kate Krolle un Valters Silis. Biļetes cena 15 €. Bilesuparadize.lv

21. IZRĀDE.
februāris
**VIENTREIZ JAU
VAR DAŽĀDĀS
LATVIJAS VIETĀS.**

Baibas Sipiņieces-Gavares stāvēizrāde «ar bufetes elementiem». «Gribu dalīties ar notikumiem, kuri, pateicoties ārkārtīgi vēlgajam liktenim, ar mani ir notikuši – kāzas, bēres, apkūlības –, ar visu, kas sakrājies. Turklāt tie no manis neiet prom, tāpēc šī būs tā reize, kad viss «nāks ārā»,» saka Baiba. Biļetes cena 10–25 €. Bilesuparadize.lv

Smalki saskaņots ansambļa darbs izceļ Lilitas Ozoliņas aktierisko spozmi

Izrāde *Māte* Latvijas teātrī ir notikums un visuzskatāmāk – Lilitas Ozoliņas dēļ, kura Mātes tēlā izspēlē faktiski neiespējamo. Izrāde ir stāsts par šausmīgu, patoloģisku mīlestību, un Ozoliņa nesaudzē ne sevi, ne varoni, pat sikumos neslēpjot viņā atbaidošo, pretīgo. Vienlaikus Māte ir trausla, aizkustinoša, un viņas ciešanu tēlojumā aktrise netiecas savu varoni attaisnot, bet gan rāda situācijas bezize-

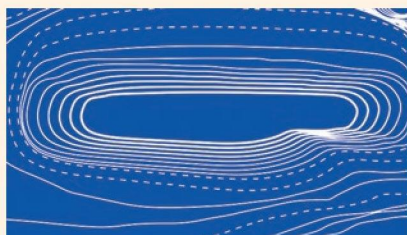
ju. Māte moka cilvēkus, kurus visvairāk mīl, jo viņas ciešanas ir pārāk lielas. Vai var vainot to, kas sērās sajukusi prātā? No otras puses, vai var vainot tos, kuri meklē, lai cik nežēlīgi, izeju no elles?

Izrādē skatītāji neraud, viņiem nerodas vēlme izlemt, kurš vainīgs. Šis ir smalkjūtīgs iestudējums, kurā režisors pratis sevi noslēpt, priekšplānā izvirzot tēmu un aktierus. *Mātē* nekā netrūkst un nav ne-

kā lieka; ir tikai šķietami vienkāršais – smalki saskaņots ansambļa darbs, kas izceļ Lilitas Ozoliņas aktierisko spozmi. Protams, šis vieglums ir mānīgs; perfekciju sasniegt nav vienkārši. Un to pašu var teikt par izrādes it kā neemocionalitāti. Raudāt un jūtināties ir vieglāk. *Māte* sasniedz ko vairāk – stindzinošu klusumu skatītāju zālē, kas turpinās arī pēc aplausiem. Jo par lielām sāpēm jau visbiežāk nav, ko teikt. ●

No 21. februāra
IZSTĀDE. LATVIJAS MILITĀRĀ KARTOGRĀFIJA

NACIONĀLAJĀ BIBLIOTĒKĀ. Bibliotēkas 6. stāva galerijā apskatāmi militārām vajadzībām sagatavoti kartogrāfiskie darbi, sākot no 17. gadsimta. Kopš tā laika Latvijas teritoriju kartējušas Zviedrijas, Polijas, Francijas, Vācijas, Krievijas impērijas, Padomju Savienības, Igaunijas, Lielbritānijas, ASV un Latvijas armijas. Izstāde pieejama līdz 30. decembrim. Ieeja bez maksas.

22. februāris
KONCERTS. VĪNES KLASIKA. TRIO

PALLADIO MAZAJĀ ĢILDĒ. Trio Palladio apvienojušies trīs izcili solisti – vijolniece Eva Bindere, čelliste Kristīne Blaumane un pianists Reinis Zariņš. Viņu uzmanības lokā ir trīs dižu meistaropusi – Bēthovena klavieru trio, Šūberta *Noktirne*, Vēberna četri skaņdarbi vijolei un klavierēm un divi skaņdarbi čellam un klavierēm. Izpārdots. Bilesuparadize.lv

